

"Štajerc" izhaja vsaki petek, daifan z dnevnim naslednje nedelje.

Naročina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četr leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin, za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 krom, za Ameriko pa 6 krom; za drugo inozemstvo se računa naročino z ozirom na visokost poštnine. Naročino je plačati naprej. Posamezne štev. se popredajo po 6 v.

Uredništvo in upravnost se nahaja v Ptiju, gledališko poslopje štev. 3.

Dopisi dobrodoši in se sprejemajo zastonji, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za $\frac{1}{2}$ strani K 32, za $\frac{1}{4}$ strani K 16, za $\frac{1}{8}$ strani K 8, za $\frac{1}{16}$ strani K 4, za $\frac{1}{32}$ strani K 2, za $\frac{1}{64}$ strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 5.

V Ptju v nedeljo dne 31. januarja 1909.

X. letnik.

Boj proti kranjski hranilnici.

Opetovanje že smo vprašali, kakšni namen ima pravzaprav vsa prvaška gonja proti nemštvu in Nemci. Vsaka politika in vsako politično delovanje mora imeti vendar gotovi cilj, gotovi smoter in gotove namene; in prvaška, tako zvana "slovensko-narodna" politika? O njenih namenih nam ni ničesar znano, njen smoter je nejasen in njeni cilji so — bogve v katerem močvirju... Prava zagata je ta prvaška politika, pravi direndaj in pravi babilonski stolp.

Naj si bodi človek še tako zaveden Slovenc, to mora vendar priznati, da je slovensko ljudstvo malo, pritlikavo, raven ljudstvo, ki je odvisno od gospodarskega napredovanja sosednih večjih narodov. Vse, kar se je na Slovenskem kulturnega, duševnega, gmotnega, gospodarsko-koristnega storilo in doseglo, vse to je pravzaprav plod zvezze z Nemci. Kdor kaj drugega trdi, je zaslepljeni fanatik, ki ne ve, kaj blebeta, ki le vpije, ker ima veselje na vpitju. Pametni človek dokaže z dejstvi svoje prepričanje, — prvaški kričači pa tulijo in kričijo, dokazov pa nimajo...

Dr. Anton Dermota v Ljubljani je gotovo dobrski Slovenec, vsaj tako dobrski Slovenec kakor razni gospodje z nemškimi imeni in nemško preteklostjo. In ta slovenski dr. Anton Dermota je imel pogum, da je zabrusil fanatičnemu slovenstvu v obraz: Kaj pa vi pravzaprav hočete? Kaj pa se repenčite? Nemci v gospodarskem oziru samo roko vzdignejo in Slovencev ni več!

Tako je dejal — Slovenec dr. Dermota. In res je! Gospodarstvo Slovencev zamoglo je napredovati edino z nemško pomočjo, pa če je to gospodi okoli

"Slovenskega Naroda" ali "Slovenca" prav ali ne. Zato ni čudno, da so Nemci še danes najznamenitejši gospodarski činitelj celo na Kranjskem, kjer skušajo danes vsakega človeka pobiti, kdor je Nemec.

Iz stališča te resnice je zlasti slovensko-narodno bojkotno gibanje obsojati. Kaj bodejo te prvaške "posojilnice" in "hranilnice" in "zvezne", ki vendar le beračijo in ki nimajo nikakoršne varščine, nikakoršne garancije, da ne bodejo njih člani izgubili kryave svoje krajcarje — — prid našemljene slovenske domovine...

Posebno smešna je prvaška gonja proti kranjski hranilnici v Ljubljani, ki je kakor znano v nemških in naprednih rokah. Kranjska hranilnica je eden najstarejših in najzanesljivejših denarnih zavodov cele države. In lahko trdim, da vsi slovenski deželnari zavodiskupaj niso niti del tistih dobrot slovenskemu ljudstvu storili, kakor ta kranjska hranilnica. Dokaz temu naj bode sledeče poročilo o delovanju kranjske hranilnice na polju javne dobrodelnosti tekom vlade cesarja Franc Jožefa I.:

"Kranjska hranilnica porablja kakor znano čiste dohodke svojega zavoda — ne glede na to, kar odkazuje svojemu rezervnemu zakladu — po pravilih za pospeševanje občekoristnih podjetij na Kranjskem ter je darovala za veleslavne vlade Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. v take namene zneseck nad sedem milijonov krov. Pospešavalna in podpirala je vse dobrodelne in občekoristne zavode v mestu in na kmetij, izpodobujala je k novim ustavovitvam in jih je tudi sama oživotvarjala. Brezstevilne so podpore, ki jih je porabila Kranjska hranilnica za oskrbo ubožcev in strežbo bolnikov, za vzgojo mladine in šolo, za zemljedelstvo in

prometne svrhe, za umetnost in vedo, ter nikakor ne najmanj tudi za stavbni razvoj deželnega stolnega mesta. Nastopni podatki so majhen posnetek iz bogatega zaznamka daril. I. Ob skrba u božev in bolnikov. Ubožnemu zakladu mestne občine ljubljanske, "Vincencijevim družbam" na Kranjskem, "Deželnemu podpornemu društvu Rdečega kriza", "Evangeliskemu ženskemu društvu", "Jožefinu", "Društu za oskrbo ubožev" ter drugim društvom in zavodom, ki so določeni za oskrbo ubožev in bolnikov, potem v olajšavo krajevnih stisk dovoljene podpore znašajo skupaj več stotisoč kron. Tako se je dalo samo ubožnemu zakladu mesta Ljubljane v zadnjih šestdesetih letih 210.460 K. Izmed večjih podpor za oskrbo ubožev in bolnikov navajamo: Jožefa Luckmanna ustanovi za ubožane trgovce in obrtnike 100.000 K, prispevki za olajšavo sile, ki je nastala v Ljubljani po potresni katastrofi l. 1895 27.600 K, ustanova zavetišča za neozdravljive bolnike v znesku 1.000.000 K, za duhovsko bolnišnico v Ljubljani 30.000 K, kot prispevki k stavbnim stroškom deželne bolnišnice v Ljubljani 160.000 K, samostan usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu kot prispevki k stavbnim stroškom tamošnje bolnišnice 50.000 K, za gradnjo Elizabethne otroške bolnišnice v Ljubljani 40.000 K, za gradnjo ženske bolnišnice v Novem mestu 30.000 K, za bolnišnico v Kočevju 15.660 K, naposled letni prispevki, določeni za leta 1890, ustanovljeno starostno hranilnico v zvišanje obrestovanja vlog vsega skupaj 140.000 K. II. Za v zgojo mladine in za šolo so se naklonila razen rednih podpor mnogoštvenim društvom, ki se pečajo z vzgojo mladine, še nastopna večja darila: deški sirotičnici "Marijanische" 68.000 K, Lichtenthurnovi dekliski sirotičnici 20.000 K, dekliski sirotičnici v Kočevju 30.000 K, za ustanovitev realnih usta-

Roparske dežele.

Naši prvaki se vedno ogrevajo za balkanske države, kakor da bi bile te vzor izobrazbe in kulture. Saj je znano, da so prvaki n. p. dne 2. decembra v Ljubljani izstavili in razsvetili sliko smrkavega srbskega prestolonaslednika Jurčeka namesto one našega sivovalskega vladarja... Prvakom je pač več za zvezo z balkanskimi narodi nego za zvestobo do naše države in našega cesarja.

Kakšne so neki te »vzorne« balkanske države, po katerim se prvakom kar sline cedijo? Neki poznavalec razmer pripoveduje o tamošnjih šegah in navadah m. dr. sledete dogodbice:

Na vsak način opravljeno se toži iz vedno nemirnih balkanskih držav zmrjav z grozovitostih, ki jih delajo politične in roparske bande. Razumeti, čeprav ne opravičiti, se da to s tem, da so tam, zlasti v Albaniji, človeška življenja zelo po ceni. To pa vključi temu, da se je skušalo v zadnjih letih zločine paroparjev s strogi zakoni omejiti. Zato pa vlada v Albaniji še vedno sramotni maledž neomejenega krvnega maščevanja (Blutrache). To maščevanje je po navadi posledica ljubosinja in se pojavi skoraj vsak dan. Pravijo ji tudi »vendetta«. Krvno sovraščo ali »vendetta« pa ne zadene le pri prepiru ne-posredno udeleženih osebe, temveč tudi vse, čeprav neuvedene sorodnike.

Neki potnik pripoveduje, da je nekdaj jezdil skozi divjo gorsko pokrajino. Ostavil se je k pojedini. Njegov voditelj mu je pravil, da je eden njegovih priateljev pred kratkim postal žrtev krvnega sovrašča. »In tudi

jaz«, je dejal ter pogladil svoj revolver, »tudi jaz pridev kmalu na vrsto.« Vprašal sem ga začuđeno, je li je tudi on v tako zadevo zamešan. In mož mi je pripovedoval to-le: »Moj brat Tef se je v Skutaru pred enim letom v neko lepo dekllico zaljubil. To dekllico mu je hotel odvzeti neki tekmeč, po poklicu kovač iz Bazara. Po daljšem prepriku nagnila se je dekle k mojembru bratu. Ali njegov tekmeč ga je čakal s puško v roki, in ko je moj brat Tef nekega večera iz hiše svoje ljubice prišel, ustrelil je kovač reževe.« Voditelj je molčal in pogledal jezno navzgor. — »No, in — ?« sem vprašal. — »Nospodine, kaj bi Vi storili, ko bi se Vašega brata kakor psa ustrelili? Vzel sem puško in teden pozneje je ležal morilec v svojem grobu. Ustrelil sem ga v srce. Potem sem zapustil mesto Skutari.« — »Ali se čutite tukaj v Cnigori bolj varni?« — »Varen?« odgovoril je jaz, »je dejal ter pogladil svoj revolver, »tudi jaz pridev kmalu na vrsto.« Vprašal sem ga začuđeno, je li je tudi on v tako zadevo zamešan. In mož mi je pripovedoval to-le: »Moj brat Tef se je v Skutaru pred enim letom v neko lepo dekllico zaljubil. To dekllico mu je hotel odvzeti neki tekmeč, po poklicu kovač iz Bazara. Po daljšem prepriku nagnila se je dekle k mojembru bratu. Ali njegov tekmeč ga je čakal s puško v roki, in ko je moj brat Tef nekega večera iz hiše svoje ljubice prišel, ustrelil je kovač reževe.« Voditelj je molčal in pogledal jezno navzgor. — »No, in — ?« sem vprašal. — »Nospodine, kaj bi Vi storili, ko bi se Vašega brata kakor psa ustrelili? Vzel sem puško in teden pozneje je ležal morilec v svojem grobu. Ustrelil sem ga v srce. Potem sem zapustil mesto Skutari.« — »Ali se čutite tukaj v Cnigori bolj varni?« — »Varen?« odgovoril je jaz, »je dejal ter pogladil svoj revolver, »tudi jaz pridev kmalu na vrsto.« Vprašal sem ga začuđeno, je li je tudi on v tako zadevo zamešan. In mož mi je pripovedoval to-le: »Moj brat Tef se je v Skutaru pred enim letom v neko lepo dekllico zaljubil. To dekllico mu je hotel odvzeti neki tekmeč, po poklicu kovač iz Bazara. Po daljšem prepriku nagnila se je dekle k mojembru bratu. Ali njegov tekmeč ga je čakal s puško v roki, in ko je moj brat Tef nekega večera iz hiše svoje ljubice prišel, ustrelil je kovač reževe.« Voditelj je molčal in pogledal jezno navzgor. — »No, in — ?« sem vprašal. — »Nospodine, kaj bi Vi storili, ko bi se Vašega brata kakor psa ustrelili? Vzel sem puško in teden pozneje je ležal morilec v svojem grobu. Ustrelil sem ga v srce. Potem sem zapustil mesto Skutari.« — »Ali se čutite tukaj v Cnigori bolj varni?« — »Varen?« odgovoril je jaz, »je dejal ter pogladil svoj revolver, »tudi jaz pridev kmalu na vrsto.« Vprašal sem ga začuđeno, je li je tudi on v tako zadevo zamešan. In mož mi je pripovedoval to-le: »Moj brat Tef se je v Skutaru pred enim letom v neko lepo dekllico zaljubil. To dekllico mu je hotel odvzeti neki tekmeč, po poklicu kovač iz Bazara. Po daljšem prepriku nagnila se je dekle k mojembru bratu. Ali njegov tekmeč ga je čakal s puško v roki, in ko je moj brat Tef nekega večera iz hiše svoje ljubice prišel, ustrelil je kovač reževe.« Voditelj je molčal in pogledal jezno navzgor. — »No, in — ?« sem vprašal. — »Nospodine, kaj bi Vi storili, ko bi se Vašega brata kakor psa ustrelili? Vzel sem puško in teden pozneje je ležal morilec v svojem grobu. Ustrelil sem ga v srce. Potem sem zapustil mesto Skutari.« — »Ali se čutite tukaj v Cnigori bolj varni?« — »Varen?« odgovoril je jaz, »je dejal ter pogladil svoj revolver, »tudi jaz pridev kmalu na vrsto.« Vprašal sem ga začuđeno, je li je tudi on v tako zadevo zamešan. In mož mi je pripovedoval to-le: »Moj brat Tef se je v Skutaru pred enim letom v neko lepo dekllico zaljubil. To dekllico mu je hotel odvzeti neki tekmeč, po poklicu kovač iz Bazara. Po daljšem prepriku nagnila se je dekle k mojembru bratu. Ali njegov tekmeč ga je čakal s puško v roki, in ko je moj brat Tef nekega večera iz hiše svoje ljubice prišel, ustrelil je kovač reževe.« Voditelj je molčal in pogledal jezno navzgor. — »No, in — ?« sem vprašal. — »Nospodine, kaj bi Vi storili, ko bi se Vašega brata kakor psa ustrelili? Vzel sem puško in teden pozneje je ležal morilec v svojem grobu. Ustrelil sem ga v srce. Potem sem zapustil mesto Skutari.« — »Ali se čutite tukaj v Cnigori bolj varni?« — »Varen?« odgovoril je jaz, »je dejal ter pogladil svoj revolver, »tudi jaz pridev kmalu na vrsto.« Vprašal sem ga začuđeno, je li je tudi on v tako zadevo zamešan. In mož mi je pripovedoval to-le: »Moj brat Tef se je v Skutaru pred enim letom v neko lepo dekllico zaljubil. To dekllico mu je hotel odvzeti neki tekmeč, po poklicu kovač iz Bazara. Po daljšem prepriku nagnila se je dekle k mojembru bratu. Ali njegov tekmeč ga je čakal s puško v roki, in ko je moj brat Tef nekega večera iz hiše svoje ljubice prišel, ustrelil je kovač reževe.« Voditelj je molčal in pogledal jezno navzgor. — »No, in — ?« sem vprašal. — »Nospodine, kaj bi Vi storili, ko bi se Vašega brata kakor psa ustrelili? Vzel sem puško in teden pozneje je ležal morilec v svojem grobu. Ustrelil sem ga v srce. Potem sem zapustil mesto Skutari.« — »Ali se čutite tukaj v Cnigori bolj varni?« — »Varen?« odgovoril je jaz, »je dejal ter pogladil svoj revolver, »tudi jaz pridev kmalu na vrsto.« Vprašal sem ga začuđeno, je li je tudi on v tako zadevo zamešan. In mož mi je pripovedoval to-le: »Moj brat Tef se je v Skutaru pred enim letom v neko lepo dekllico zaljubil. To dekllico mu je hotel odvzeti neki tekmeč, po poklicu kovač iz Bazara. Po daljšem prepriku nagnila se je dekle k mojembru bratu. Ali njegov tekmeč ga je čakal s puško v roki, in ko je moj brat Tef nekega večera iz hiše svoje ljubice prišel, ustrelil je kovač reževe.« Voditelj je molčal in pogledal jezno navzgor. — »No, in — ?« sem vprašal. — »Nospodine, kaj bi Vi storili, ko bi se Vašega brata kakor psa ustrelili? Vzel sem puško in teden pozneje je ležal morilec v svojem grobu. Ustrelil sem ga v srce. Potem sem zapustil mesto Skutari.« — »Ali se čutite tukaj v Cnigori bolj varni?« — »Varen?« odgovoril je jaz, »je dejal ter pogladil svoj revolver, »tudi jaz pridev kmalu na vrsto.« Vprašal sem ga začuđeno, je li je tudi on v tako zadevo zamešan. In mož mi je pripovedoval to-le: »Moj brat Tef se je v Skutaru pred enim letom v neko lepo dekllico zaljubil. To dekllico mu je hotel odvzeti neki tekmeč, po poklicu kovač iz Bazara. Po daljšem prepriku nagnila se je dekle k mojembru bratu. Ali njegov tekmeč ga je čakal s puško v roki, in ko je moj brat Tef nekega večera iz hiše svoje ljubice prišel, ustrelil je kovač reževe.« Voditelj je molčal in pogledal jezno navzgor. — »No, in — ?« sem vprašal. — »Nospodine, kaj bi Vi storili, ko bi se Vašega brata kakor psa ustrelili? Vzel sem puško in teden pozneje je ležal morilec v svojem grobu. Ustrelil sem ga v srce. Potem sem zapustil mesto Skutari.« — »Ali se čutite tukaj v Cnigori bolj varni?« — »Varen?« odgovoril je jaz, »je dejal ter pogladil svoj revolver, »tudi jaz pridev kmalu na vrsto.« Vprašal sem ga začuđeno, je li je tudi on v tako zadevo zamešan. In mož mi je pripovedoval to-le: »Moj brat Tef se je v Skutaru pred enim letom v neko lepo dekllico zaljubil. To dekllico mu je hotel odvzeti neki tekmeč, po poklicu kovač iz Bazara. Po daljšem prepriku nagnila se je dekle k mojembru bratu. Ali njegov tekmeč ga je čakal s puško v roki, in ko je moj brat Tef nekega večera iz hiše svoje ljubice prišel, ustrelil je kovač reževe.« Voditelj je molčal in pogledal jezno navzgor. — »No, in — ?« sem vprašal. — »Nospodine, kaj bi Vi storili, ko bi se Vašega brata kakor psa ustrelili? Vzel sem puško in teden pozneje je ležal morilec v svojem grobu. Ustrelil sem ga v srce. Potem sem zapustil mesto Skutari.« — »Ali se čutite tukaj v Cnigori bolj varni?« — »Varen?« odgovoril je jaz, »je dejal ter pogladil svoj revolver, »tudi jaz pridev kmalu na vrsto.« Vprašal sem ga začuđeno, je li je tudi on v tako zadevo zamešan. In mož mi je pripovedoval to-le: »Moj brat Tef se je v Skutaru pred enim letom v neko lepo dekllico zaljubil. To dekllico mu je hotel odvzeti neki tekmeč, po poklicu kovač iz Bazara. Po daljšem prepriku nagnila se je dekle k mojembru bratu. Ali njegov tekmeč ga je čakal s puško v roki, in ko je moj brat Tef nekega večera iz hiše svoje ljubice prišel, ustrelil je kovač reževe.« Voditelj je molčal in pogledal jezno navzgor. — »No, in — ?« sem vprašal. — »Nospodine, kaj bi Vi storili, ko bi se Vašega brata kakor psa ustrelili? Vzel sem puško in teden pozneje je ležal morilec v svojem grobu. Ustrelil sem ga v srce. Potem sem zapustil mesto Skutari.« — »Ali se čutite tukaj v Cnigori bolj varni?« — »Varen?« odgovoril je jaz, »je dejal ter pogladil svoj revolver, »tudi jaz pridev kmalu na vrsto.« Vprašal sem ga začuđeno, je li je tudi on v tako zadevo zamešan. In mož mi je pripovedoval to-le: »Moj brat Tef se je v Skutaru pred enim letom v neko lepo dekllico zaljubil. To dekllico mu je hotel odvzeti neki tekmeč, po poklicu kovač iz Bazara. Po daljšem prepriku nagnila se je dekle k mojembru bratu. Ali njegov tekmeč ga je čakal s puško v roki, in ko je moj brat Tef nekega večera iz hiše svoje ljubice prišel, ustrelil je kovač reževe.« Voditelj je molčal in pogledal jezno navzgor. — »No, in — ?« sem vprašal. — »Nospodine, kaj bi Vi storili, ko bi se Vašega brata kakor psa ustrelili? Vzel sem puško in teden pozneje je ležal morilec v svojem grobu. Ustrelil sem ga v srce. Potem sem zapustil mesto Skutari.« — »Ali se čutite tukaj v Cnigori bolj varni?« — »Varen?« odgovoril je jaz, »je dejal ter pogladil svoj revolver, »tudi jaz pridev kmalu na vrsto.« Vprašal sem ga začuđeno, je li je tudi on v tako zadevo zamešan. In mož mi je pripovedoval to-le: »Moj brat Tef se je v Skutaru pred enim letom v neko lepo dekllico zaljubil. To dekllico mu je hotel odvzeti neki tekmeč, po poklicu kovač iz Bazara. Po daljšem prepriku nagnila se je dekle k mojembru bratu. Ali njegov tekmeč ga je čakal s puško v roki, in ko je moj brat Tef nekega večera iz hiše svoje ljubice prišel, ustrelil je kovač reževe.« Voditelj je molčal in pogledal jezno navzgor. — »No, in — ?« sem vprašal. — »Nospodine, kaj bi Vi storili, ko bi se Vašega brata kakor psa ustrelili? Vzel sem puško in teden pozneje je ležal morilec v svojem grobu. Ustrelil sem ga v srce. Potem sem zapustil mesto Skutari.« — »Ali se čutite tukaj v Cnigori bolj varni?« — »Varen?« odgovoril je jaz, »je dejal ter pogladil svoj revolver, »tudi jaz pridev kmalu na vrsto.« Vprašal sem ga začuđeno, je li je tudi on v tako zadevo zamešan. In mož mi je pripovedoval to-le: »Moj brat Tef se je v Skutaru pred enim letom v neko lepo dekllico zaljubil. To dekllico mu je hotel odvzeti neki tekmeč, po poklicu kovač iz Bazara. Po daljšem prepriku nagnila se je dekle k mojembru bratu. Ali njegov tekmeč ga je čakal s puško v roki, in ko je moj brat Tef nekega večera iz hiše svoje ljubice prišel, ustrelil je kovač reževe.« Voditelj je molčal in pogledal jezno navzgor. — »No, in — ?« sem vprašal. — »Nospodine, kaj bi Vi storili, ko bi se Vašega brata kakor psa ustrelili? Vzel sem puško in teden pozneje je ležal morilec v svojem grobu. Ustrelil sem ga v srce. Potem sem zapustil mesto Skutari.« — »Ali se čutite tukaj v Cnigori bolj varni?« — »Varen?« odgovoril je jaz, »je dejal ter pogladil svoj revolver, »tudi jaz pridev kmalu na vrsto.« Vprašal sem ga začuđeno, je li je tudi on v tako zadevo zamešan. In mož mi je pripovedoval to-le: »Moj brat Tef se je v Skutaru pred enim letom v neko lepo dekllico zaljubil. To dekllico mu je hotel odvzeti neki tekmeč, po poklicu kovač iz Bazara. Po daljšem prepriku nagnila se je dekle k mojembru bratu. Ali njegov tekmeč ga je čakal s puško v roki, in ko je moj brat Tef nekega večera iz hiše svoje ljubice prišel, ustrelil je kovač reževe.« Voditelj je molčal in pogledal jezno navzgor. — »No, in — ?« sem vprašal. — »Nospodine, kaj bi Vi storili, ko bi se Vašega brata kakor psa ustrelili? Vzel sem puško in teden pozneje je ležal morilec v svojem grobu. Ustrelil sem ga v srce. Potem sem zapustil mesto Skutari.« — »Ali se čutite tukaj v Cnigori bolj varni?« — »Varen?« odgovoril je jaz, »je dejal ter pogladil svoj revolver, »tudi jaz pridev kmalu na vrsto.« Vprašal sem ga začuđeno, je li je tudi on v tako zadevo zamešan. In mož mi je pripovedoval to-le: »Moj brat Tef se je v Skutaru pred enim letom v neko lepo dekllico zaljubil. To dekllico mu je hotel odvzeti neki tekmeč, po poklicu kovač iz Bazara. Po daljšem prepriku nagnila se je dekle k mojembru bratu. Ali njegov tekmeč ga je čakal s puško v roki, in ko je moj brat Tef nekega večera iz hiše svoje ljubice prišel, ustrelil je kovač reževe.« Voditelj je molčal in pogledal jezno navzgor. — »No, in — ?« sem vprašal. — »Nospodine, kaj bi Vi storili, ko bi se Vašega brata kakor psa ustrelili? Vzel sem puško in teden pozneje je ležal morilec v svojem grobu. Ustrelil sem ga v srce. Potem sem zapustil mesto Skutari.« — »Ali se čutite tukaj v Cnigori bolj varni?« — »Varen?« odgovoril je jaz, »je dejal ter pogladil svoj revolver, »tudi jaz pridev kmalu na vrsto.« Vprašal sem ga začuđeno, je li je tudi on v tako zadevo zamešan. In mož mi je pripovedoval to-le: »Moj brat Tef se je v Skutaru pred enim letom v neko lepo dekllico zaljubil. To dekllico mu je hotel odvzeti neki tekmeč, po poklicu kovač iz Bazara. Po daljšem prepriku nagnila se je dekle k mojembru bratu. Ali njegov tekmeč ga je čakal s puško v roki, in ko je moj brat Tef nekega večera iz hiše svoje ljubice prišel, ustrelil je kovač reževe.« Voditelj je molčal in pogledal jezno navzgor. — »No, in — ?« sem vprašal. — »Nospodine, kaj bi Vi storili, ko bi se Vašega brata kakor psa ustrelili? Vzel sem puško in teden pozneje je ležal morilec v svojem grobu. Ustrelil sem ga v srce. Potem sem zapustil mesto Skutari.« — »Ali se čutite tukaj v Cnigori bolj varni?« — »Varen?« odgovoril je jaz, »je dejal ter pogladil svoj revolver, »tudi jaz pridev kmalu na vrsto.« Vprašal sem ga začuđeno, je li je tudi on v tako zadevo zamešan. In mož mi je pripovedoval to-le: »Moj brat Tef se je v Skutaru pred enim letom v neko lepo dekllico zaljubil. To dekllico mu je hotel odvzeti neki tekmeč, po poklicu kovač iz Bazara. Po daljšem prepriku nagnila se je dekle k mojembru bratu. Ali njegov tekmeč ga je čakal s puško v roki, in ko je moj brat Tef nekega večera iz hiše svoje ljubice prišel, ustrelil je kovač reževe.« Voditelj je molčal in pogledal jezno navzgor. — »No, in — ?« sem vprašal. — »Nospodine, kaj bi Vi storili, ko bi se Vašega brata kakor psa ustrelili? Vzel sem puško in teden pozneje je ležal morilec v svojem grobu. Ustrelil sem ga v srce. Potem sem zapustil mesto Skutari.« — »Ali se čutite tukaj v Cnigori bolj varni?« — »Varen?« odgovoril je jaz, »je dejal ter pogladil svoj revolver, »tudi jaz pridev kmalu na vrsto.« Vprašal sem ga začuđeno, je li je tudi on v tako zadevo zamešan. In mož mi je pripovedoval to-le: »Moj brat Tef se je v Skutaru pred enim letom v neko lepo dekllico zaljubil. To dekllico mu je hotel odvzeti neki tekmeč, po poklicu kovač iz Bazara. Po daljšem prepriku nagnila se je dekle k mojembru bratu. Ali njegov tekmeč ga je čakal s puško v roki, in ko je moj brat Tef nekega večera iz hiše svoje ljubice prišel, ustrelil je kovač reževe.« Voditelj je molčal in pogledal jezno navzgor. — »No, in — ?« sem vprašal. — »Nospodine, kaj bi Vi storili, ko bi se Vašega brata kakor psa ustrelili? Vzel sem puško in teden pozneje je ležal morilec v svojem grobu. Ustrelil sem ga v srce. Potem sem zapustil mesto Skutari.« — »Ali se čutite tukaj v Cnigori bolj varni?« — »Varen?« odgovoril je jaz, »je dejal ter pogladil svoj revolver, »tudi jaz pridev kmalu na vrsto.« Vprašal sem ga začuđeno, je li je tudi on v tako zadevo zamešan. In mož mi je pripovedoval to-le: »Moj brat Tef se je v Skutaru pred enim letom v neko lepo dekllico zaljubil. To dekllico mu je hotel odvzeti neki tekmeč, po poklicu kovač iz Bazara. Po daljšem prepriku nagnila se je dekle k mojembru bratu. Ali njegov tekmeč ga je čakal s puško v roki, in ko je moj brat Tef nekega večera iz hiše svoje ljubice prišel, ustrelil je kovač reževe.« Voditelj je molčal in pogledal jezno navzgor. — »No, in — ?« sem vprašal. — »Nospodine, kaj bi Vi storili, ko bi se Vašega brata kakor psa ustrelili? Vzel sem puško in teden pozneje je ležal morilec v svojem grobu. Ustrelil sem ga v srce. Potem sem zapustil mesto Skutari.« — »Ali se čutite tukaj v Cnigori bolj varni?« — »Varen?« odgovoril je jaz, »je dejal ter pogladil svoj revolver, »tudi jaz pridev kmalu na vrsto.« Vprašal sem ga začuđeno, je li je tudi on v tako zadevo zamešan. In mož mi je pripovedoval to-le: »Moj brat Tef se je v Skutaru pred enim letom v neko lepo dekllico zaljubil. To dekllico mu je hotel odvzeti neki tekmeč, po poklicu kovač iz Bazara. Po daljšem prepriku nagnila se je dekle k mojembru bratu. Ali njegov tekmeč ga je čakal s puško v roki, in ko je moj brat Tef nekega večera iz hiše svoje ljubice prišel, ustrelil je kovač reževe.« Voditelj je molčal in pogledal jezno navzgor. — »No, in — ?« sem vprašal. — »Nospodine, kaj bi Vi storili, ko bi se Vašega brata kakor psa ustrelili? Vzel sem puško in teden pozneje je ležal morilec v svojem grobu. Ustrelil sem ga v srce. Potem sem zapustil mesto Skutari.« — »Ali se čutite tukaj v Cnigori bolj varni?« — »Varen?« odgovoril je jaz, »je dejal ter pogladil svoj revolver, »tudi jaz pridev kmalu na vrsto.« Vprašal sem ga začuđeno, je li je tudi on v tako zadevo zamešan. In mož mi je pripovedoval to-le: »Moj brat Tef se je v Skutaru pred enim letom v neko lepo dekllico zaljubil. To dekllico mu je hotel odvzeti neki tekmeč, po poklicu kovač iz Bazara. Po daljšem prepriku nagnila se je dekle k mojembru bratu. Ali njegov tekmeč ga je čakal s puško v roki, in ko je mo

nov 30.000 K., za ustanovitev tehniških ustanov 35.000 K., za ustanovo za obrtne strokovne šole 50.000 K., za tri ustanovna mesta na dijaškem zavetišču na Dunaju 30.000 K., za zgradbo realknega poslopnja v Ljubljani K 960.000 K. Poleg tega je porabila Kranjska hranilnica vsako leto znatne zneske za podporo učencev se mladine, s tem, da je redno darovala precejšnje vsote predstojništvom vseh srednjih šol dežele, potem vsem ljudskim šolam v Ljubljani in društvo, ki se bavijo s takimi podporami. III. Z e m l j e d e l s t v o. Neznatno tudi niso v svoji skupni vsoti številne večje in manjše podpore za pospeševanje zemljedelstva. Ne glede na Kmetijsko družbo za Kranjsko, ki dobiva dokaj let rentne podpore, so se podpirale tudi njene podružnice in mnogo številne gospodarske zadruge; tudi prispevki, ki jih je darovala Kranjska hranilnica za napravo in ohranitev šolskih vrtov v deželi, katerih naprave ne bi bila pospeševala. Samostojna akcija, ki jo je priredila Kranjska hranilnica, je bila podpora za prenovitev vinogradov v krškem okraju s porabo okroglo 30.000 K. IV. P r o m e t t u j e c e v. V ta namen so se darovale podpore kranjskemu odseku nemškega in avstrijskega planinskega društva, volilo zdravilišču na Bledu v znesku 35.000 K. in več manjših podpor za povzdigo tujškega prometa. V. P r o m e t e k. Kranjska hranilnica se tudi ni nebitveno udeleževala pospeševanja za gradnjo železnic v deželi. Prispevala je k začetnem delom skoro vseh krajevnih železnic na Kranjskem. O prilikah gradnje železnic Ljubljana-Kamnik, dolenskih železnic, železnic iz Ljubljane na Vrhniko in proge Kranj-Tržič je pospeševala Kranjska hranilnica njih financiranje s tem, da je prevzela osnovne delnice v skupnem znesku 587.200 K. Za napravo železniških postaj na Verdu pri Vrhniku, Boštanju in Beli peči je prispevala vsevкуп 17.000 K. VI. U m e t n o s t i n u m e t n i o b r t. Redne letne podpore so se dajale umetnoobrtni strokovni šoli v Ljubljani, Kranjskemu zavodu za umetno tkalstvo, Filharmonični družbi in Glasbeni Matici. Poleg tega je podpirala Kranjska hranilnica ne majhno število domačih umetnikov z ustanovami in z nakupom njihovih del. Cerkevni umetnosti zlasti je služila letna podpora skofijskemu umetniškemu društvu v Ljubljani. Nič manj ni pospeševala Kranjska hranilnica vzdrževanja in popravljanja cerkevnih umetniških spomenikov. K stroškom za popravo stolne cerkve v Ljubljani in k stroškom kapiteljske cerkve v Novem mestu je darovala znesek 15.000 K. Manjše zneske je naklonila za zgradbo, odnosno vzdrževanje in olepšavo cerkva pri Sv. Jakobu in v trnovskem predmestju v Ljubljani, potem one v Stari Loki, Št. Lampertu, na Premu, franciškanske redovniške cerkve v Novem mestu, cerkva v Radovljici, St. Marjeti pri Preski, Velovem in več drugih. VII. Z a s t a v n i r a z v o j d e z e l n e g a s t o l n e g a m e s t a , o s o b i t o t a m k a j z a z g r a d b o p o s l o p j i , k i s l u ž i j o o b ē k o r i s t n i m n a m e n o m , se je darovalo med drugim: za gradnjo župnišča pri Sv. Jakobu 24.000 K., za gradnjo delavskih hiš 180.000 K., za gradnjo topničarske vojašnice 300.000 K., za gradnjo deželnega muzeja "Rudolfinuma" 260.000 K., za gradnjo deželnega gledališča 52.000 K., za gradnjo poštnega poslopnja 70.000 K. VIII. Z n a n s t v e n a s t r e m l j e n j a je Kranjska hranilnica vselej dejanski podpirala. Muzejsko društvo in potresno opazovalnico je podpirala prav tako radodarno kakor mnogoštevilne zasebne učenjake, ki so si izbrali za poklic preučevanje naše domovine. Pričuječe številke dovoljujejo kratek pregled o tem, kar je darovala Kranjska hranilnica v blaginjo dežele in v korist mesta Ljubljane ter dopuščajo nado, da bo mogla Kranjska hranilnica ob pospešnem in neoviranem razvitku svojega poslovanja delovati tudi nadalje v starobičajnem blagovitem zmislu kot prava dobrotnica dežele Kranjske!

Proti tej hranilnici torej, ki je toliko dobrega storila, so pričeli prvaki po nesrečnih septembarskih dogodkih gonjo in jo skušali ugonobiti. Razumi se samo ob sebi, da se je hotelo s tem pomagati edino na pol bankerotnim prvaškim potjetjam, ki smrdijo vsi precej po žlindri... Pričelo se je agitirati s tem, da ne stoji kranjska hranilnica dobro. To je seveda brezvestna, pobalinska laž. Dne 1. oktobra 1908

imela je kranjska hranilnica vlog za skupno čez 65% milijone kron. Ves ta denar je popolnoma varno nalozen, tako da vložniki niti vinarja ne morejo izgubiti. Poleg tega ima hranilnica še rezervnega sklada blizu 9 milijone kron. Prvaška gonja je povzročila sicer, da so se vloge do konca novembra za 9 milijone znižale. Tistim, ki so denar zahtevali, se je brez zapreke izplačal. Ta vzorna hranilnica se je torej lahko brezvestni prvaški gonji smejava.

Naprejško hranilnica sta tudi od vlade pooblaščena gg. c. k. dvorni svetnik Gozani in c. k. deželno-sodni svetnik Kremlašek blagajne preiskala in našla, da je vse "v n a r a v n o s t v z o r n e m r e d u " in da daje kranjska hranilnica vložnikom "n a j b o l j š e v a r s t v o t r e j e v s a k s t r a h p r e d k a s k n o i z g u b o p o p o l n o m a n e u t e m e l j e n ".

Povedali smo to, da pokažemo ljudstvu, s kakšnimi brezvestnimi sredstvi se bori prvaška gospoda proti vsemu, kar ne trobi v njen rogu. Mnogo je zaslepilnih, ki bodejo svoje denarje raje v bankerotne prvaške zavode vlagali. In kadar jih bodejo izgubili, takrat naj se ti reveži potrkajo na svoja prsa in na zakličje: mea culpa, mea maxima culpa...

Napredna podjetja pa bodejo rastla in se razvijala. Kajti ta podjetja so izraz stare resnice, da zamore slovensko ljudstvo je sposomočjo nemškega in sporazumno z nemškim apredovati.

In čas bode prišel, ko bodejo Slovenci sami svoje hujšače — proklinali!

Politični pregled.

Vitežki Madžaroni. Madžaronski poslanec Nagy namerava napraviti dne 14. aprila, to je na dan 50 letnice tiste komedije, na kateri je stari Košut odstavil habsburško korno od ogrskega trona, gotovo proticesarsko priedbo. Zaje se je zanjo že 25 madžарских poslanec priglasilo. Ali nimajo na Avstrijskem nobene mokre cunje, da bi te ciganske klativite poznali?

Kaj zmore dobra organizacija, nam je pokazala Unija predilniških delavcev v svojem poročila za 1906 in 1907. V teh dveh letih se je udeležila 374 akcij, in sicer 178 naskočnih štrajkov, 6 odbijalnih, 23 izprtij, 113 gibanj brez štrajka. Od teh se je doseglje popolnega uspeha v 158, delnega v 177 — le 39 akcij je bilo brezvsešnih. Pri teh akcijah je bilo udeleženih 47 podjetij iz 120.492 delavci in delavkami. Doseglje se je: l. 1906. Za 1.746.260 kron letne zboljšane plače in 1.822.800 ur letno skrajšanega delavnika; l. 1907: 2.610.334 kron letno zboljšane plače in 6.861.065 ur skrajšanega delavnika. Odkar pa eksistira "Unija predilniških delavcev in delavk", t. j. od 1. marca l. 1901 do konca septembra 1908, se je plačalo štrajkovske podpore — 787.029 kron. V letu 1906 in 1907 se je izplačalo samo štrajkovskih podpore 523.975 kron. Brezposelne podpore je plačala Unija samo v letu 1908 (od januarja do septembra) — 84.291 kron. Od svojega postanka je plačala Unija brezposelne podpore znesek 243.632 kron, za pravorvarstvo pa 22.967 kron. Potovalne podpore je izplačala Unija letos (od 1. januarja do 30. septembra) že 38.643 kron. Članov šteje danes: 54.000. Tako delavci! Ali bi ne bil tudi skrajni čas, da se kmetje organizirajo in za se delajo?

Plače za poslance, to je, kakor znano, eno najvažnejših vprašanj avstrijske politike. Kajti poslanci imajo sicer srce za ljudstvo, pa tudi za — svoje žepe. Kakor smo že poročali, hoče vlada zdaj poslancev plače pavšalirati. Obenem se bode tudi dohodki predsednika in podpredsednikov zvišali. Vsak poslanec bi po vladini predlogi letno 6.600 kron dobil. Dohodki predsednika bi se zvišali od 20.000 na 30.000 kron, dohodki podpredsednikov pa od 12.000 na 15.000 kron. Potem tukaj bi nas davkoplacovalce koštala državna zbornica sledče svote: 516 poslancev po 6.600 K . . . 3.405.600 K predsednik 30.000 " 5 podpredsednikov po 15.000 K . . . 75.000 "

skupaj kron 3.510.600. Torej okroglo 3½ milijone kron bi nas ti pridni gospodje koštali. Približno toliko plačujemo tudi danes zanje. Torej, volilci, le tiko bodite: po-

slanci ne bodejo od lakote poginili, prav gotovo ne...

Državni proračun kaže za leto 1909 2.303.596.103 krone izdatkov, 2.303.657.103 krone pa dohodkov. Med dohodki so največji oni, ki pridejo iz davkov! 345 milijonov država izprešati iz direktnih davkov, 144 milijonov pa iz indirektnih, 173 milijonov pa iz kolkataks i. t. d. Direktne davki so razdeljeni na bogatimi in reveži, indirektne pa plačevanje včinoma siromašno delavsko ljudstvo! — Med izdatki so zanimivi: strateška "skupna zadava" (za c. in kr. armado) 87.304.574 kron!

Dopisi.

Iz Spodnje Poljske. Dne 28. grudna izvoljeni novi obč. odbor izvolil je dne 20. t. za župana zopet prejšnega župana v. g. Siberla; za svetovalce pa g. restavratora Trösterja in g. Potočnika, oba na Pragerskem Članek v "Slogi" in sicer v prvi štv. je ta velika laž, da bi bila pri volitvi propala "nemška stranka" (nemškarje imenujejo "Sloga" "Štajerciane"). "Sloga" toraj začne z sib. predstavnika, županom obč. vlagatnikom prednik "Novi slov. Štajerc". Ta list nam zavolj laži in narodnega hujškanja ni mogel živeti, slutil je da ga nobeden poštenjak mara, ter se je prekrstil v novo ime "Sloga" mislec da bode boljše slo; ravno tako kaže pride kaka obrt na kant, spremeni imenu skupa pod novim imenom nadalje ljudstvo bat. Pa "Sloga", to ne bode slo, vidi se z prvi številki, da imaš vse lastnosti poginjen prednika in ravno tako malo ti bode ljudstvo verjelo kakor "Novi slov. Štajerc". Mi smo na Poljskem. Mi smo naprednjaki ter se ne ramo na narodne hujšače mi delamo; le za godarstveni napredek v teh za kmete jako žalost časah. Tvoje neumne narodne hujškarje prodarovali obraščate, srečne nje sem mičar Bog Kn skor večn pa jatev dolž sam se jatev bene ure nise da speklije bo gov vino

Iz Slov. Bistrice. "Sloga" želi za Bistrico narodnega lončarja in sodarje. Nam je vse eno ali je Nemec ali Slovenec. Utolčar in umrl sodar sta bila ob Nemcu, do zvesta delavca ter pri ljudstvu sploh kako ljubljena ker sta bila vestna delavca. Imam bližini sodarja narodnega hujšača po reči "Sloga"; pa boljše bi bilo manj hujškati, sode delati za rabo za tekočino ne pa za f. Ne narodnost temveč strokonjaštvo dela mojstra.

Iz Pragerskega. Že večkrat smo imeli se pritožiti zoper napade črščevskega župana Janeza Sušnika, pa smo zmirajše priznani. Zadnjo nedeljo je zopet klatil na priznici, med drugimi neumnostni kričal, da smo si najeli neko razčapano malovredno osebo, katere pred nami nosila našo rdeče "feco" (f. itd.). Slišali smo da v spovednici celo šolsko izpraviščje črez naše časopise. Da draži in napljuje od naše stranke, kateri imajo v farzi za upraviti, tega nadalje ne omenimo. danes spregovorimo samo resno besedo: G. žnik Janez Sušnik! Mi Vam ojstro zapomnimo pustite nas za vselaj in povsod v miru, prvi priložnosti branili se budem ter vas ojstro napali, da se bode v najskrivnejši kraljici! Mi hočemo pred Vami mir, drugače budem upognjen, in ako bi bili Vi tako v kraljici je dejal, da bo "plafon" na padel. Ali zdaj je "teater" tam, zdaj pa še harica gre "teater" igrat. V tem "teatru" im različne igre, po noči pa Bog zna kakšne grede mladina. Dobro je vrhual Kristuzov

Delavci je se in po sli aljka pa ka se m